

D'ar 26 a viz Ebrel

- War-dro ar bloaz a c'hras 88, e Roma, merzherenti **sant Kled pe Anakled**, pab diuzet goude sant Lin warlerc'her sant Pêr, e tro ar bloavezhioù 76.

- War-dro 322, merzherenti **sant Bazil Nikomedia**, eskob Amasia (Amasya) en Azia-Vihanañ. Tra ma kroge kristenion ar C'Hornôg da anavezout ar peoc'h gant ren Kustentin e tiorreas Licinius er Reter un heskinadeg krizh. An eskob Bazil a voe harzet gant daou eus e ziagoned, ereet dre an daouarzorn hag an treid evel un oan da vezañ lazhet ha kaset d'an toullbac'h. Dre ma nac'has diskilañ e voe dibennet.

- E 645, e Bro-C'hall, **sant Ricarius** (Gl. Riquier), beleg ha penitiour. Hag eñ perc'henn pinvidik e-kichen Ambianos (Amiens) e voe kanttroet gant daou vanac'h eus Bro-Iwerzhon, sant Kaidog ha sant Frikor. Mont a reas da brederiañ al lovidi ha da visioniñ. Evit e ziskibled e tiazezas e bro-bPontiu (Ponthieu) manati Centula dindan reolenn sant Koulm. Echuiñ a reas e vuhez evel penitiour e koadeg Krechiag (Crécy).

- En Iwerzhon, e 901, **sant Indrechtach**, abad Bangor.

- **Sant Konan Béal an Átha Móir** (Ballinamore), manac'h iwerzhonat.

D'ar 27 a viz Ebrel

- Er IV^{re} kantved, en Tebaid-Uhel, war ribl an Nil, **sant Teodor Tabenna**, abad. Bez' e voe diskibl sant Pakom hag e penn Kongregadur menec'h Tabenna,.

- E 1152, en eskobiezh Vindinon (ar Mañs) e Bro-gKenoman (Maine), **ar gwenvidig Adelin a Etival** (Gl. **Alleaume**), beleg penitiour, diskibl sant Roperzh Ervrezel, diazezour Abati Etival.

- E 1272, e Toscana, **santez Zita**, gwerc'hez.

Merc'h d'ul liorzhour paour eus Lucca e tegase skoazell da labourioù an ti hag el liorz. D'he daouzek vloaz e krogas da werzhañ frouezh er straedoù ha d'he zric'hwec'h bloaz ez eas da vatezh en tiegezh Fatinelli lec'h ma tiskouezas un habasketed skouerius betek he marv.

- E Breizh, **sant Konven pe Konwen pe Konhen**, beleg penitiour en deus roet e anv da barrez Plougonven e Bro-Dreger.

- En Devnon (Kernev-Veur), er V^{vet} kantved, **santez Nevelin**, merzherez, a savas un iliz e-kichen Pensans (bremañ Newlyn).

- War enez Vanav, war-dro 488, **sant Maughold pe Malgand**, penitiour hag eskob.

Hag eñ tiern iwerzhonat o ren fallvuhez ar vorlaerion e voe kanttroet gant sant Padrig hag en em dennas war enez Vanav (Eubonia) lec'h ma vije bet anvet eskob. Kv parrez « St-Maugan » en eskopti Sant-Maloù (*parochia Sancto Magaldo*)

- En Iwerzhon, er V^{vet} kantved, **sant Azeg** (Iw. Asach), eskob-abad Elphin, diskibl sant Padrig.

- E Breizh, e 1819, distro da Zoue ene **Jean Hyacinthe Marie Lecudon**, genidik a Bont-Skorv e Bro-Wened, e varvas evel ur sant, d'e 16 vloaz, e kloerdi bihan Santez-Anna-Gwened.

D'an 28 a viz Ebrel

- E 171, e Ravenna, merzherenti **santez Valeria Milano ha sant Vital Ravenna**, kerent ar sent Gervez ha Protez.

Diskuliet da vezañ kristen e voe taolet Vital en ur puñs ha mouget gant mein ha traezh. Valeria a voe skoet ha jahinet kement ha ma varvas diwar he goulioù daou zevezh war-lerc'h.

- E 1841, en Enez-Futuna, merzherenti **sant Pêr Chanel**, beleg marist.

Ganet e voe en eskobiezh Bellay e Bro-C'hall, merzher kentañ Okeania e voe.

- E 1962, e Magenta nepell diouzh Milano, **santez Gianna Beretta Molla**, mamm a diegezh santel a gavas gwelloc'h hag hi dougerez ha klañv en em aberzhiñ hag espern buhez he bugel kentoc'h eget he hini.

- Er IV^{re} kantved, e Gallia belgiek (Pikardia bremañ), **ar santezed Grimonia** (Gl. Grimonie pe Germaine) **ha Proba** (Gl. Preuve).

Genidik eus hanternoz enezenn Vreizh pe eus Iwerzhon, an div briñsez yaouank-mañ gounezet d'ar feiz kristen a guitaas o bro evit tec'hout rak o zud chomet pagan a felle dezho o eurediñ. Lazhet e voent gant o c'himiniaded nepell diouzh Lugdunon (Laudunon ; Laon).

- E Breizh, er VI^{vet} kantved, **sant Loudiern**, eskob Aled.

An Iwerzhonad-mañ, diskibl sant Ruadhan, keneil sant Koulman e Bangor (Iwerzhon), a voe abad Iniz Tom ha penitiour e-kichen Kêr-Sant-Maloù.

- En Iwerzhon, er VI^{vet} kantved, **sant Kronan**, eskob-abad Ros Cré.

- E 1716, e Saint-Laurent-sur-Sèvre e Bro-C'hall, ganedigezh en neñvoù **sant Loeiz-Vari Grignon a Voñforzh**, beleg kiminiad e Breizh hag e Kornôg Bro-C'hall.

Ganet e Moñforzh e Bro-Sant-Maloù e savas levrioù speredel diwar-benn ar Werc'hez Vari pergen, diazezañ a reas un urzh kiminiaded a zeuas da vezañ ar Voñforzhed (Monfortains), Leanezed ar Furnezh ha Breudeur Sant-Gabriel.

D'an 29 a viz Ebrel

- Er I^{añ} kantved, **sant Tichig**, diskibl sant Paol a ra anezhañ « *e vreur muiañ-karet, e vaodiern feal hag e geneil* » hag a fizias ennañ e lizher d'ar Golosiz (kv. Kol 4,7) ha d'an Efeiziz (kv. Ef 6,21).

- Er I^{añ} kantved, e Piza e Toscana, merzherenti **sant Torpez** (Gl. Tropez ; Lt. Torpetius pe Torpelius).

Ganet eo Caius Torpetius en un tiegezh patrikianed eus Piza. Hag eñ ofiser donezonet kaer e voe dibabet gant an impalaer Neron evel merour e balez. Merket da ziwall an Abostol sant Paol e voe gonezet d'ar C'Hrist feiz drezañ. Embann a reas e feiz da-geñver ur gouel aozet en enor d'an impalaer, neuze e roas hemañ urzh d'e lazhañ. Ar gouezed avat a c'hourvezas dirazañ, ar peul ma voe staget outañ a dorras hag a lazhas ar bourrev neuze evit echuiñ gantañ e tivizer e zibennañ.

- E 1109, **sant Hugues Cluny**, abad Cluny e Burgondia.

Gant santelezh e renas e abati hag e vanatioù stag e-kerzh ouzhpenn tri ugent vloaz o terc'hel d'ar reolenn hag o tifenn gwirioù an Iliz.

- E 1380, e Roma, **santez Katell a Sienna**, gwerc'hez, doazhourez eus an Iliz.
Pa voe degemeret e-touez Leanezed ar Binienn savet gant sant Dominig, e pleustras da anavezout Doue enni, d'en em anavezout e Doue ha da eiltaoliñ skeudenn ar C'Hrist kroastaget. Gant nerzh ha hep ehan e stourmas evit ar peoc'h hag evit lakaat da zistreiñ ar pab e Roma hag adc'hounit kenunaniezh an Iliz. Pa varvas e lezas war he lerc'h dielloù hollbouezus a gelennadurezh speredel.

- E Breizh, er VI^{vet} kantved, **sant Segondel**, penitiour, diagon, keneil sant Friarzh.
Diagon yaouank e oa pa voe kaset gant sant Felis, eskob Naoned, evit skoazellañ sant Friarzh a oa penitiour war enezenn Vinduneta e Bezenez e Bro-Naoned. Mervel a reas a-rak e vestr hag e voe sebeliet gantañ. Goude marv an daou benitiour e c'hoarvezas kalz burzhudoù war o bezioù a vez miret e kev-iliz Bezenez.

- En Devnon (Kernev-Veur), V^{vet} kantved, **santez Endellion** (Endelient, pe Edellienta), penitiourez e Trenteny.

A orin eus kreisteiz Kembre e vefe c'hoar sant Neizhan (pe Nectan) Hartland ha neuze merc'h Brec'han. Kv *Andel*, nepell eus Lambaol-Pentevr.

- E Breizh, e 1682, distro da Zoue ene **Mamm Mari-Agnes** (Dimezell Andigné de Kermogaro), leanez eus kouent ar Weladenn en Naoned.

D'an 30 a viz Ebrel

- Er I^{añ} kantved, distro da Zoue ene **sant Itrop pe Eutrop** (Eutropius e latin), eskob Santon (Saintes) e Bro-C'hall, merzher. Kiminiad a orin eus ar Reter e vije bet kaset gant ar pab sant Klemez evit avielañ Galia. Enoret kenañ e Breizh.

Hervez an hengoun e vefe a orin eus Persia hag e vefe bet kaset gant ar pab sant Klemez evit avielañ Galia. Lod all a lavar en dije anavezet Jezuz hag e vije deuet a-gevret gant sant Marsial eleze erruet gant santez Mari-Madalen er Brovañs. Kehelet e vez e meur a lec'h e Breizh ma vez pedet enep d'an dourgoeñv.

- E 693, e Barking e Bro-Saoz, **sant Erconwald**, eskob London.

Mab Anna, roue Angled ar Reter, breur santez Etheldred, santez Ethelburga, santez Sexburga, santez Wilburga, ha santez Sebrida. Diazezañ a reas e Barking ur manati evit ar wazed a renas eñ e-unan, hag unan evit ar maouezed a voe renet gant he c'hoar santez Ethelburga.

- E 1572, e Roma, **sant Pius V**, pab, lean eus urzh ar Brezegennerion.

Ur wezh staliet war sez sant Pêr e stagas gant kalz a zeoliezh ha gred abostolek da lakaat da bleustriñ desentezioù Senez Trento a-benn ratreañ al liderezh, ar gelennadurezh hag ar diskiblezh en Iliz war un dro gant embannidigezh ar feiz. Dre berzh pedenn ar Rozera en doa goulennet e voe gonezet emgann Lepanto war an Durked deuet da aloubiñ ar gristeniezh.

- E 1672, e Bro-Gebeg, **santez Marie an Enkorfidigezh**, leanez.

Marie Guyart Martin a oa mamm a diegezh e Teurgn ha goude marv e gwaz e fizias he mab Claude en he c'hoar evit mont da leanez e urzh an Ursuladezed ha mont d'ar C'Hanada lec'h ma splannas he radwerc'hioù heverk.

- E Breizh, er V^{vet} kantved, **sant Ammon**, tiern arvorigat ha kiminiad kehelet e Pleskob e Bro-Wened.

- Er VI^{vet} kantved, **sant Ammon**, tad sant Samzun.

- E Breizh, en VII^{vet} kantved, **santez Onnenn**, gwerc'hez ha penitiourez e Tregorenteg nepell diouzh Plouarzhvael (Ploermel), e priñselezh Devnon, merc'h sant Judael ha santez Prizell, ha c'hoar sant Judikael. Distrujet e voe he bez en iliz parrez, hogen eo manet he feunteun.

- E 1175, **sant Hamon** (Gl Aymon), manac'h ha beleg e Savigny en eskobiezh Avrinka (Avranches) en Normandia.

Genidik eus Bro-Roazhon e fellas dezhañ mont da vanac'h en abati Savigny hogen nac'het e voe dre ma soñjed e oa lovr. Lezet e voe da brederiañ da vanac'h hag int lovr evit gwir. Dont reas a-benn da vezañ beleg hag e voe fiziet ennañ d'ober war dro ar vreudeur lik ma tiskouezas kalz a garitez en o c'heñver.

- E Kembre, er VI^{vet} kantved, **sant Kenoul**, breur sant Deniel aet da vanac'h e Bangor ez eas da benitiour en hanternoz Bro-Gembre.

- En Iwerzhon, e 982, **sant Farannan**, eskob Ard Macha. Studiañ a reas e Luik hag a brezegas dre Velgia, abad Waulsort.

D'ar 1^{añ} a viz Mae

- **Gouel Sant Jozef labourer**, savet gant Pius XII e 1955.

Sant Jozef, kalvez eus e vicher, a labouras evit pourveziñ da ezhommoù Mari ha Jezuz hag e anlaezas Mab Doue da labour an dud. Diwar-se ez eo skouer ha gwarezour al labourerion a zo o deiz gouel hiziv.

- Er I^{añ} kantved, **Abostoled kentañ Bro-Spagn**, merzherion.

Kaset e vijent bet gant sant Pêr ha sant Paol o-unan : **sant Torquatus** e-kichen Grenada, **sant Ctesiphon** e Verga, **sant Secundius** en Avila, **sant Indaletius** e-kichen Almeria, **sant Cecilius** en Elvira, **sant Euphasius** e Andujar, **sant Hesychius** e Gibraltar.

- En III^{de} kantved, merzherenti **sant Ephise**, abostol Enez-Sardigna.

Hag eñ genidik moarvat eus Bro-bPalestina e oa komandant ur rannlu roman eus an impalaer Diocletianus hag e ranke freuzañ kumuniezhoù kristen an enezenn p'en em ziskouezas ar C'hrist dezhañ. Gounezet d'ar feiz e voe neuze dibennet.

- E 258, en Aleksandria, merzherenti **sant Philosophus**.

A-benn e lakaat da zinac'hañ e feiz, hag eñ den yaouank, e voe staget noazh war ur gwele blot ha lezet etre daouarn ur c'hast. E-lec'h en em lezel da vezañ trec'het gant ar blijadur e krogas en e deod gant e zent ken e droc'has hag e skopas ouzh dremm a vaouez a dec'has spontet. Neuze e voe dibennet an test kalonek.

- E 524, merzherenti **sant Sigismund**, roue.

Hag eñ roue Burgondia ha dimezet gant merc'h Ostrogoth roue en Italia, e tilezas disivoud Arius evit ar feiz katolik war levezon sant Avit eskob Viena. En Agaune e Bro-Suis, war bez merzherion legion Teba, e savas ur manati gouestlet d'al *laus perennis* ar "veuleudi diastal". En em dennañ a reas eno evit ober pinijenn hogen e rankas tec'hout rak e enebourion c'hall hag e voe taolet en ur puñs nepell diouzh Orleañs.

- E 402, e Forli en Emilia, **sant Peregrin Laziosi**, lean eus Urzh Servijerion Mari. Diwar e zeoliezh d'ar Werc'hez e c'hounezas e ouestladenn da Jezuz, e breder evit ar beorion, e habasketed er c'hleñved. Pareet dre vuzhud eus ar c'hrank e vez pedet evit an dud taget gant ar c'hleñved-se pe gant kleñvedoù grevus all.

- E Breizh, war-dro 510, **sant Brieg**, unan eus ar seizh eskob diazezourion. Ganet e Kembre en un tiegezh brientinion, e vije bet diskibl sant Garmon Autisiodor (Auxerre). Diazezañ a reas ur manati war zouarou e dud. Galvet gant Doue da zont d'an Arvorig e treuzas ar mor war-dro ar bloaz 480 gant daou c'hant eizh manac'h ha tri-ugent hag e tilestras en Aber-Ac'h, war aodoù Bro-Leon, kent mont betek aber ar Yeodi e Bro-Dreger lec'h ma savas ur manati a voe fiziet war-lerc'h en e niz sant Tudual. Diwezhatoc'h e tizhas aber ar Goued, bremañ porzh al Lege, lec'h ma tiazezas ur manati war un dachenn roet dezhañ gant e genderv Rigwal, tiern Devnon (Domnona). Bez' e voe orin kêr Sant-Brieg a voe savet diwezhatoc'h evel eskobiezh gant Nevenoe, e 844.¹

- E Breizh, **sant Berrien**, penitiour e Kernev. Kv *Berien* er Paouc'hêr.

- E Kembre, V^{vet} kantved, **ar sent Gleviad ha Egwen** pe **Egren**, mibion Gwenlev ha Gwladuz, breudeur sant Kadog.

- E Kembre, er bloaz a c'hras 600, **sant Azaf**, eskob Llanelwy. Ganet er Flint ha kenderv sant Deniel kentañ eskob Bangor, e voe diskibl sant Kendiern.

- En Iwerzhon, er VI^{vet} kantved, **sant Kelleg** (Iw. Ceallach), eskob diskibl sant Ciaran Clúain Mhic Nois.

- War-dro 730, **sant Kellan**, abad Péronne (Gall), Iwerzhonad, diskibl sant Fursa.

- **Gouel sant Kaourintin an hañv ha Dedi iliz-veur Sant-Kaourintin e Kemper** (gwezhall e veze lidet d'an 22 a viz Here).

D'an 2^{ed} a viz Mae

- War-dro 127, en Attalia e Pamphylia, merzherenti **santez Zoe, sant Hesper he gwaz, hag o bugale sant Siriag ha sant Teodul**.

Da vare an impalaer Adrian e oant e servij ur pagan, hogen dre ma embanjont o feiz, e voent jahinet hag, en diwezh, taolet o fevar en ur fornez da vezañ dêvet ez vev.

- E 373, distro da Zoue ene **sant Atanaz**, eskob Aleksandria, doazhour eus an iliz.

Den uhel e santelezh hag e ouiziegezh e voe lakaet war sez Aleksandria. Adalek mare an impalaer Kustentin betek Valeñz, e-doug 49 bloaz e eskobelezh, e tifennas reizhkredenn Goursenez Nikaia diwar-benn ar Gomz, Mab Doue "unsolwez gant an Tad", enep eskibion niverus gonezet da gelennadurezh Arius. Rediet da vont d'an harlu meur a wezh, e voe trec'h hag e tistroas d'e iliz. Brudañ a reas uhelvennad ar vanac'helezh o skrivañ *Buhez Sant Anton*.

¹ Lidet e veze sant Brieg d'ar 1^{añ} a viz Mae a oa deiz kentañ an hañv hervez an deiziadur kelt, deiz gouel Beltan hag a zo ar gripi - hanter erer hanter leon - al loen-arouez anezhañ a gaver war skoed kêr Sant Brieg marteze hepken evit diskouez unvanidigezh *leon* ar re vMonvorzh hag *erer* ar re bPentevr.

- E 558, d'ar 1^{añ} a viz Mae, distro da Zoue ene **sant Markoul** (Gl. Marcouf), abad Nantus (Nanteuil) hiziv e Saint-Marcouf-de-l'Isle e-kichen Coutances. Mignon e oa da sant Laod. Patrom iliz Karantoer en eskobiezh Gwened.

Ganet e Badiocas (Bayeux) e dibenn ar V^{vet} kantved e voe urzhiet beleg gant Possessor eskob Cosedia (Coutances). Avielañ a reas ar c'hKotentin hag ivez inizi Mor-Breizh, eleze Jerzenez, gant e ziskibl sant Elier.

- E 907, **sant Boris Bulgaria**, khan (eleze *roue*) ha manac'h.

Hag eñ o tont eus ar baganiezh e voe gonezet d'ar feiz war levezon unan eus e c'hoarezed. Badezet e voe e 864 gant un eskob deuet eus Bizantion hag a gasas diwezhatoc'h eskibion evit diazezañ an Iliz er vro. Echuiñ a reas e vuhez evel manac'h.

- E Breizh, er V^{vet} kantved, **sant Kleder** (Koledog, Kae), manac'h. Sant-anver parrez Kleder e Leon. Anavezet e Kernev-Veur hag e Kembre. Hervez buhez sant Nektan e vefe unan eus 12 vab Brec'han aet da vanac'h. Sevel a reas e beniti e Kernev-Veur. Deuet e vije en Arvorig lec'h m'en dije anavezet sant Kae. E-touez e ziskibled e konter sant Rumon, sant Fili ha sant Peran.

- **Sant Neizhan** (Iw Neachtan) manac'h, breur sant Kleder.

- E Breizh, er VIII^{vet} kantved, **santez Aven**, penitiourez e Naoned, c'hoar sant Benead Mazereg, ganet e Patras e Bro-C'hres.

- E Kernev-Veur, **sant Genez**, eskob ha merzher.

- Er V^{vet} kantved, **sant Garmon ar Skosad**, eskob kiminiad e Galia, merzher.

Mab un tiern eus Iwerzhon, e voe ganet er V^{vet} kantved ha badezet gant sant Garmon Autesiodurum. Goude bezañ prezeget gant gred dibar e Galia, e Breizh-Veur hag er Broioù-Izel e voe drouklazhet gant ar mac'homer Hubald war wrimmenoù Normandia ha Pikardia.

- E 665, **sant Gaoberzh**, (Lt. Waldebertus, Gl. Valbert, Gaubert), abad Luxovium e 629, diskibl sant Koulman.

